

Vlaams
Parlement

ingediend op **1853** (2018-2019) – Nr. 4
5 maart 2019 (2018-2019)

Verslag van de hoorzitting

namens de Verenigde Commissies
voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
en voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door Herman De Croo en Bart Caron

over het voorstel van decreet

van Jos De Meyer, Jelle Engelbosch, Francesco Vanderjeugd,
Paul Cordy, Bart Dochy en Sofie Joosen

houdende de tegemoetkoming
in de schade die aangericht is door rampen
in het Vlaamse Gewest

Samenstelling van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid:

Voorzitter: Jos De Meyer.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Jelle Engelbosch, Daniëlle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Sabine Vermeulen, Peter Wouters;

Jos De Meyer, Bart Dochy, Tinne Rombouts, Johan Verstreken;

Herman De Croo, Francesco Vanderjeugd;

Els Robeyns, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Vera Celis, Matthias Diependaele, Bert Maertens, Marius Meremans, Wilfried Vandaele, Tine van der Vloet;

Robrecht Bothuyne, Lode Ceysens, Michel Doomst, Jan Durnez;

Freya Saeys, Bart Tommelein;

Rob Beenders, Kurt De Loor;

Johan Danen.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin.

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting:

Voorzitter: Paul Van Miert.

Vaste leden:

Paul Cordy, Matthias Diependaele, Jos Lantmeeters, Lieve Maes, Jan Peumans, Paul Van Miert;

Maurice Helsen, Joke Schauvliege, Katrien Schryvers, Peter Van Rompuy;

Willem-Frederik Schiltz, Bart Somers;

Jan Bertels, Joris Vandenbroucke;

Björn Rzoska.

Plaatsvervangers:

Piet De Bruyn, Annick De Ridder, Andries Gryffroy, Peter Persyn, Axel Ronse, Kris Van Dijck;

Robrecht Bothuyne, Dirk de Kort, Ward Kennes, Katrien Partyka;

Rik Daems, Marino Keulen;

Michèle Hostekint, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Documenten in het dossier:

1853 (2018-2019) – Nr. 1: Voorstel van decreet

– Nr. 2 en 3: Amendementen

INHOUD

1. Situering van de hoorzitting door de commissievoorzitter	4
2. Uiteenzetting door Koen Carels, secretaris van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij.....	4
3. Uiteenzetting door Jan Schreuder, directeur Verenigde Hagel	6
4. Uiteenzetting door Bernard Desmet, adviseur Assuralia	7
5. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	9
6. Antwoorden van SALV, Assuralia en Verenigde Hagel	11
Gebruikte afkortingen	15

Bijlagen: zie [dossierpagina](http://www.vlaamsparlement.be) op www.vlaamsparlement.be

De Verenigde Commissies voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting hielden op 26 februari 2019 een hoorzitting met Koen Carels van de SALV, Hans Schreuder van Verenigde Hagel, en Bernard Desmet van Assuralia over het voorstel van decreet houdende de tegemoetkoming in de schade die aangericht is door rampen in het Vlaamse Gewest.

De presentaties die door Koen Carels en Hans Schreuder werden gebruikt, zijn te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Situering van de hoorzitting door de commissievoorzitter

Jos De Meyer, commissievoorzitter: Deze hoorzitting is gevraagd door de commissieleden om enerzijds te weten te komen wat de landbouwers en landbouworganisaties wensen in verband met een brede weersverzekering en om anderzijds te weten te komen of de verzekeringswereld bereid is om een alternatief aan te bieden. De sprekers zullen een korte inleiding geven, waarna er nog vragen kunnen worden gesteld.

2. Uiteenzetting door Koen Carels, secretaris van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij

Koen Carels: Namens de SALV dank ik de commissie voor de uitnodiging. Sta mij toe kort te schetsen waar de SALV voor staat. De SALV is opgericht in 2008. We zijn een breed samengestelde adviesraad met maar liefst negentien ledenorganisaties. Dat zijn vertegenwoordigers uit de primaire sector, de landbouw en visserij, de agrovoedingsketen, ngo's, onderzoeks- en onderwijsinstellingen en een vertegenwoordiging van de consument.

We geven advies over de brede thematiek van landbouw, visserij en platteland en we doen dit conform onze decretale opdracht. We werken ook samen met andere adviesraden. In de praktijk is dat voornamelijk met de SERV en de Minaraad. We maken jaarlijks ongeveer twintig tot 25 adviezen en worden ondersteund door een klein secretariaat, ingebed in de structuren van de SERV, maar inhoudelijk autonoom.

Hoe gaan we te werk? De werkcommissies vormen het kloppend hart van onze raad. We geven advies op vraag van beleidsmakers of op eigen initiatief. We doen dit op een gestructureerde manier, en dat moet ook wel met negentien ledenorganisaties. We volgen daarvoor een gestroomlijnd proces, zowel voor de thematiek landbouw als voor de thematiek visserij. We starten met een hoorzitting, richten een werkcommissie op, waarna we een werkadvies opmaken dat we grondig bediscussiëren. Dan wordt het advies plenair vastgesteld. De doorlooptijd van een dergelijk advies is toch wel snel een maand, tenzij het een spoedadvies betreft.

Op 16 oktober 2018 werd de SALV met spoed om advies gevraagd over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting. Daarin werd voorgesteld om schade aan teelten of oogsten bij landbouwrampen niet langer te vergoeden vanuit het Rampenfonds, en dit vanaf 1 september 2019. Het advies is in zeer korte tijdspanne tot stand gekomen binnen de SALV. Het moest zeer snel door alle geledingen van de raad gaan. Het advies werd op 22 oktober 2018 goedgekeurd en nadien meteen aan de bevoegde minister, Bart Tommelein, overgemaakt.

Dat advies zal ik nu toelichten. Het geeft zicht op hoe de SALV aankijkt tegenover het Rampenfonds en de discussie daarrond.

De SALV was vrij negatief over dat specifieke gedeelte van het voorontwerp van programmadecreet en was ook wat geschrokken. Naast inhoudelijke argumenten hadden we ook vragen bij de gekozen beleidsprocedure. Daarom vroegen we om die passages uit het voorontwerp te schrappen. We vonden dat het verder ging dan een begrotingswijziging. Het leek eerder een fundamenteel inhoudelijke beleidswijziging, waar ook een conceptnota aan vooraf zou kunnen zijn gegaan.

Wat vroeg de SALV dan wel? We hebben gepleit voor een nieuw, stimulerend beleid inzake indekking van weersrisico's via de private verzekeringen. Maar daarbij moest het Rampenfonds ergens toch ook behouden blijven. Zo'n fonds heeft namelijk een belangrijke rol in het risicobeheer in de land- en tuinbouw, niet het minst in het licht van de klimaatverandering, de toenemende risico's en onzekerheid die daarmee gepaard gaan, het strategische belang van land- en tuinbouw en de gehele agrovoedingscluster in Vlaanderen.

De intrede van de private markt, van de weersverzekering, dient te gebeuren op een haalbare en betaalbare manier, door passend te werken, zowel op het vlak van de diepte, de breedte en de snelheid waarmee die private markt zich ontwikkelt. Met diepte bedoelen we: het eigen risico, de franchise, het vermarktbaar risico en de catastrofale risico's. Met breedte bedoelen we dat we goed moeten zien welke risico's er worden gevat, welke teelten, en dat de verzekerbare en niet-verzekerbare risico's goed moeten worden afgebakend. Wat betreft de snelheid van het invoeren van de private verzekeringsmarkt, hebben we gepleit voor een geleidelijke overgang, want bij een te snelle overgang dreigen nogal wat land- en tuinbouwers onverzekerd achter te blijven.

De SALV is van mening dat, naast de brede weersverzekering, het Rampenfonds noodzakelijk blijft als sturend element, dat de haalbare uitbouw van een private markt ondersteunt, maar ook voor schadedekking van hoge schadepercentages die niet op de private markt verzekerd zijn en ook voor tussenkomsten bij onverzekerbare risico's en onverzekerbare teelten.

Het schema op pagina 7 van de powerpointpresentatie geeft weer hoe we het Rampenfonds vatten, namelijk als onderdeel van een breder palet aan risicobeheersmaatregelen. Aan de linkerkant van het spectrum bevindt zich de preventie, daarnaast eigen risico en private verzekeringen, en aan de andere kant van het spectrum het Rampenfonds.

De SALV heeft nog een aantal andere zaken opgemerkt in het kader van het programmadecreet, bijvoorbeeld rond de gekozen einddatum. Er is de bezorgdheid over wat er dan gebeurt met rampen die zich voordoen rond 1 september, bijvoorbeeld de lange droogte, maar die op dat moment nog niet erkend zijn.

De SALV heeft verder een vraag tot verduidelijking over schade aan de levende veestapel buiten het gebouw en schade aan de bodem.

Ook hebben we ervoor gepleit om de Europese context steeds in ogenschouw te nemen: het Europese kader waarin de sector van de land- en tuinbouw opereert. Het is belangrijk om daarbij goed op het 'level playing field' te letten en gelijke tred te houden met wat er zich in de buurlanden ontwikkelt.

Tot slot heeft de SALV geadviseerd om verfijningen en aanpassingen rond het Rampenfonds in overleg te doen met de sector, conform de intenties geformuleerd in het regeerakkoord (*Parl.St.* VI.Parl. 2014, nr. 31/1).

Jos De Meyer, commissievoorzitter: Collega's, ik herhaal dat dit advies werd geformuleerd in 2018, toen het voorontwerp van programmadecreet werd

besproken. Over het voorstel van decreet dat nu voorligt, werd geen advies gegeven of opgevraagd.

3. Uiteenzetting door Jan Schreuder, directeur Verenigde Hagel

Jan Schreuder: Ik dank de commissie voor de uitnodiging om te spreken over de brede weersverzekering. Verenigde Hagel is een coöperatie van bijna tweehonderd jaar oud. We zijn begonnen in 1824 met alleen een hagelverzekering. De laatste jaren is het steeds meer een brede weersverzekering geworden in verschillende landen.

De boeren zijn eigenaar van Verenigde Hagel. Als onderlinge coöperatie zijn wij marktleider in Nederland en Europa voor gewassen te velde. Dat is onze belangrijkste business: wij willen een zo goed mogelijke dekking tegen kostprijs aanbieden voor onze leden. Wij dragen met elkaar de weersrisico's, niet alleen in één land maar verspreid over tien landen, en dat is een sterk punt: Italië, Kroatië, Duitsland, Polen, de Baltische staten, de Benelux en Denemarken.

Als we praten over risico dat de ondernemers op de bedrijven lopen, dan gaat het over heel veel verschillende risico's. Zij zijn dagelijks bezig met risicomangement. Het weer is een van de belangrijkste risico's voor de bedrijven. De laatste jaren heeft het weer ook hier in Vlaanderen huisgehouden. Wij bieden een structurele oplossing voor de telers, dat is ook waar zij naar vragen. Het heeft in Nederland een aantal jaar geduurd voor het zover is gekomen. De telers hebben eerst een aantal calamiteiten moeten meemaken, zoals wateroverlast waarbij de oogst onder hun voeten rotte.

Nederland heeft veel ervaring met wateroverlast. Teler hebben het afgelopen voorjaar in een aantal gebieden tweemaal hun aardappelen moeten planten omdat de gewassen waren verrot. In de bijlage vindt u een aantal foto's van gewassen die getroffen zijn door schade.

Door de schade op de bedrijven worden de marges kleiner en het vreemd vermogen op de bedrijven wordt steeds groter. De droogte heeft de afgelopen jaren ook in Nederland zwaar huisgehouden. Men kan daar op drie manieren iets aan doen, waarvan de brede weersverzekering de laatste jaren steeds meer opgang kent in Nederland. Alle risico's waarover ik het al heb gehad, vallen onder de dekking. Wij mogen daar vanuit de EU niet één risico uit halen, want dan komt men niet in aanmerking voor een tegemoetkoming. Ik heb het dan over hagel, storm, zware regen, vorst, droogte, sneeuw, ijzel, erosie en brand door bliksem.

Wanneer we spreken over een drempel of een eigen risico van 30 procent per perceel, dan is er een maximale tegemoetkoming van 65 procent mogelijk op de premie. Die premie of de subsidie komt gedeeltelijk van de EU en de Nederlandse overheid.

Wij hebben een hele aanloopperiode gehad voor het zover is kunnen komen. Naar aanleiding van de jaren 1998 en 2002, de jaren met veel wateroverlast, heeft de toenmalige Nederlandse minister van Landbouw, Cees Veerman, gezegd dat hij geen ad-hocbeleid meer wilde maar een structurele oplossing. Dat houdt in dat we voor wat de premie betreft, een tegemoetkoming willen geven, maar elke ondernemer moet zelf zijn eigen risicomangement voeren en nagaan welke risico's hij kan dragen en welke hij wil overdragen op een collectief, een coöperatie. Dat heeft in 2010 geleid tot de brede weersverzekering. Nederland heeft intussen dus acht jaar ervaring met een brede weersverzekering.

Alle weerrisico's die van boven komen, zijn verzekerd. Wanneer we praten over zware neerslag, dan is de regen die van boven komt en op het perceel valt, verzekerd. Water dat van de zijkant komt, is niet verzekerd. Dat is inundatie en valt onder de verantwoordelijkheid van het waterschap. Wanneer we een brede weersverzekering voor de toekomst willen, dan is het belangrijk dat er een goede samenwerking is tussen de verzekeraar, de overheid, het waterschap en de teler.

Er is de laatste jaren een sterkere stijging van het aantal deelnemers over heel Nederland. Akkerbouwers, fruittelers, groentetelers, siertelers, boomkwekers enzovoort. Iedereen doet mee.

Het is heel belangrijk om de neerslag te meten. Wij kunnen per vierkante kilometer bepalen hoeveel neerslag er op een perceel is gevallen, maar het afgelopen jaar hebben we ook qua droogte iets bijzonders meegemaakt. De meridiaan voor het neerslagtekort in Nederland ligt bij ongeveer 100 millimeter. De gemeten waarde in juli-augustus 2018 lag rond de 300 millimeter. Dat is dus driemaal het gemiddelde van de laatste jaren. We hebben dus een bijzondere situatie gehad. In het afgelopen jaar hebben we in Nederland meer uitgekeerd dan dat we aan premies hebben ontvangen.

De assurantietaks is een heel belangrijk punt voor de telers. Het lijstje in de bijlage 'Assurantietax Brede Weersverzekering Europa' toont hoe hoog het percentage van de taks is dat men op een brede weersverzekering in verschillende landen moet betalen. In de meeste landen is er een vrijstelling voor de brede weersverzekering. We hebben in Nederland acht jaar moeten vechten om de brede weersverzekering vrij te stellen van de assurantietaks. Het is dus belangrijk om de brede weersverzekering voor de telers zo aantrekkelijk mogelijk te maken en een vrijstelling te hanteren voor alleen de brede weersverzekering. Het is belangrijk dat zoveel mogelijk telers gaan deelnemen aan de brede weersverzekering.

Jos De Meyer, commissievoorzitter: Hartelijk dank voor de uitgebreide informatie. Ik heb begrepen dat er in het buitenland duidelijk voorbeelden zijn van brede weersverzekeringen die werken, maar dat dit gepaard ging met een langzaam groeiproces.

4. Uiteenzetting door Bernard Desmet, adviseur Assuralia

Bernard Desmet: Het onderwerp brede weersverzekering is niet nieuw. We hebben van 2008 tot 2011 en in 2016 deelgenomen aan de taskforce Risicobeheer in de land- en tuinbouw van het Departement Landbouw van de Vlaamse overheid. Er werd daar voornamelijk onderzocht of het mogelijk zou zijn om een aantal risico's m.b.t. de schade aan teelten en schade in de landbouwsector in het algemeen naar de verzekeringssector over te dragen door ervoor te zorgen dat er op de markt brede weersverzekeringen of andere verzekeringen beschikbaar zijn voor landbouwers die zich willen indekken tegen ongunstige weersomstandigheden.

We hebben bij dat overleg telkens opnieuw gezegd dat er een zekere terughoudendheid bij de verzekeraars was – en ik spreek dan over de leden van Assuralia – om brede weersverzekeringen te ontwikkelen en aan te bieden. We stelden steeds vast dat het over complexe producten gaat, dat er bij onze leden weinig of geen ervaring met deze producten is, en dat men toch enigszins over statistieken moet kunnen beschikken, het liefst gedetailleerde statistieken. Het vergt ook hoge ontwikkelingskosten. Het gaat over een heel beperkte doelgroep die nog opgesplitst is in subgroepen, zoals bijvoorbeeld varkensbedrijven en veebedrijven. Bovendien zijn de risico's die de verzekeraars dekken in de land- en tuinbouwsector niet gespreid: een droge zomer zoals in 2018 treft gans Vlaanderen en alle teelten.

Je moet ook de vraag naar beïnvloeding van de schade stellen. Als er het ene jaar op een perceel meer bemest wordt, dan kan dat ook een impact hebben op het rendement van het perceel.

Er stelde zich ook altijd de vraag of er wel interesse bij de doelgroep was. Zijn de landbouwers geïnteresseerd om dergelijke verzekeringen aan te gaan?

Dan is er ook het probleem van de premiehoogte. Wie zal zo'n verzekering aangaan? Als het alleen landbouwers zijn die er de middelen voor hebben of die het gebied waarin zij wonen als een risicogebied beschouwen, zal de dekking veel minder gespreid zijn en zullen die enkelen een heel hoge premie moeten betalen. Dat kan ook ontmoedigend zijn en ervoor zorgen dat ze het jaar daarna niet opnieuw een verzekering nemen. Ook met die factor moet men rekening houden.

Bovendien zijn de verzekeraars aan sommige solvabiliteitsvereisten gehouden. Als ze een product op de markt brengen, moeten ze toch kunnen aantonen dat aan alle voorwaarden werd voldaan om het risico aan te kunnen, zelfs als er een omvangrijke gebeurtenis plaatsvindt die een impact zal hebben op hun hele portefeuille. De onzekere data zorgen ervoor dat er tot nu toe een zekere terughoudendheid was bij verzekeraars ten opzichte van de ontwikkeling van brede weersverzekeringen.

Nu spreken we over het voorstel van decreet dat een kader geeft voor het afbouwen van het Rampenfonds ten voordele van een tegemoetkoming in de premie van private verzekeringsdekkingen. We weten echter nog niet wat het lastenboek zal zijn waaraan die verzekeringen zullen moeten beantwoorden om subsidiabel te zijn.

We hebben in 2017 een eerste versie van besluit – ik neem het zo aan – kunnen inkijken. Dit besluit beschreef welke teelten moeten verzekerd worden tegen welke gevaren, en onder welke voorwaarden. Als verzekeraars hebben we op dat moment een aantal opmerkingen gemaakt over dat besluit. Dat ging vooral over verduidelijkingen die moesten worden gegeven, omdat het niet altijd even duidelijk was wat er werd bedoeld met bepaalde paragrafen. Zo werd er bijvoorbeeld soms gesproken van het dekken van financieel verlies en dan van opbrengstverlies. Dat is niet hetzelfde. Er moet ook goed worden gedefinieerd over welke teelten het gaat. Als we over een weide spreken, is dat dan een teelt? Ook was er de vraag of de verzekeraars enkel tussenkomen als het natuurverschijnsel als natuurramp werd erkend of niet. Bijvoorbeeld in de dekking van natuurrampen binnen de brandverzekering eenvoudige risico's, is dat niet zo. U en ik hebben een brandverzekering en als er een overstroming is, zal de verzekeraar automatisch uitbetalen, ook al werd die overstroming niet als natuurramp erkend door de overheid. De vraag is in dezen in welke situatie men zal zitten in het kader van het besluit. Dat is van groot belang. De verzekeraars hebben er ook op gewezen dat sommige percelen toch moeten kunnen worden uitgesloten. Als het een perceel betreft dat elk jaar twee keer onder water staat, en dat dus nooit iets deftigs kan opbrengen, dan moet dat kunnen uitgesloten worden.

Ik verwacht dus dat er een nieuw besluit zal komen dat het lastenboek is waaraan die brede weersverzekeringen zullen moeten beantwoorden om subsidiabel te zijn. Dan is het aan elke verzekeraar om voor zichzelf uit te maken of hij in de boot stapt of niet. Hij zal een economisch onderzoek moeten uitvoeren: wat zijn de kosten en de baten? Is er marktpotentieel? Wat zijn de investeringen die nodig zijn? Er zullen ook tools moeten worden ontwikkeld, zodat de verzekeraar precies de percelen die hij verzekert, kan bepalen, wat de oppervlaktes ervan zijn, welk soort teelt daar is. Ook moeten er tools worden uitgewerkt voor de communicatie-uitwisseling: de overheid moet kunnen weten welke percelen al dan niet zijn gedekt door een verzekering en al dan niet in aanmerking komen voor een premiesubsidie.

Dat is iets dat zal moeten voortvloeien uit dit nieuwe besluit of uit het besluit van 2017 dat enigszins zal worden geamendeerd. Dan zal elke verzekeraar voor zichzelf moeten uitmaken in welke mate hij bereid is om dergelijke dekkingen te ontwikkelen en op de markt te brengen.

Een laatste puntje: in het voorstel van decreet staat dat de overheid nog zou tussenkomen als de volledige schade uitbetaald door alle verzekeraars, boven de 100 miljoen euro zou liggen. Dat beschouwen wij als een veel te hoog bedrag. Dat zou zeker moeten worden herbekeken.

5. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

Bart Caron: Ik dank de heren voor hun inbreng. Mijnheer Carels, de SALV heeft geen advies kunnen geven op het voorliggende voorstel van decreet. Vindt de SALV dat oké? Sluit een eventueel advies aan bij de vorige adviezen die in het kader van het voorontwerp van programmadecreet zijn gegeven? Wilt u dat eigenlijk wel adviseren? Wat is uw positie als strategisch adviesorgaan?

Mijnheer Schreuder, ik vind een coöperatief model interessant. Men zorgt voor elkaar: daar komt het eigenlijk op neer. Er zijn 1812 deelnemers. Dat is absoluut een mooi cijfer, maar welk percentage van de Nederlandse landbouwers is dat, en welk percentage van de teelten in Nederland vertegenwoordigt dat?

Daartegenover staat dat u ook concurrenten hebt in Nederland. Hebben zij een groot deel van de markt in handen? Kunt u dat beschrijven?

Hoe zit het met landbouwers die niet verzekerd zijn? Nemen zij het persoonlijke risico dan helemaal voor hun rekening?

U hebt gezegd dat de uitkeringen overeenkomen met de kostprijs. Wordt er dan geen winst gemaakt in een coöperatieve? Is dat een sluitend model?

Doelt u met een lange aanlooperperiode ten slotte op het feit dat u zoiets traag ontwikkelt?

Dan heb ik ook nog een vraag voor Bernard Desmet. U hebt even verwezen naar 2007, maar dat is lang geleden. Is er in de laatste drie jaar overleg geweest met de Vlaamse Regering over de brede weersverzekering, die ook in het Vlaams regeerakkoord vermeld staat? Heeft de Vlaamse Regering aanzetten gegeven naar de sector toe om zo'n verzekering al dan niet te ontwikkelen?

U spreekt over 100 miljoen euro, maar waaraan relateert u dat? Moet dat plafond gerelateerd zijn aan het aantal aangeslotenen of de verzekerde oppervlakte? Waar legt u de grens?

Paul Cordy: Ik wil me aansluiten bij de vraag van de heer Caron over het aantal aangesloten verzekerden in Nederland. We kennen het aantal mensen dat aangesloten is bij Verenigde Hagel, maar hoeveel procent van de Nederlandse landbouwers heeft een verzekering bij u of bij een andere verzekeraar en hoeveel procent heeft geen verzekering? Wat is de reden waarom landbouwers geen verzekering zouden onderschrijven?

Mijnheer Desmet, u zegt dat het om een kleine doelgroep en een hoog risico gaat, maar ik neem aan dat er in dergelijke gevallen gewerkt wordt met herverzekeraars om de risico's te spreiden over partners in het buitenland. Hebben jullie al in die richting gekeken? U somt een aantal opmerkingen op rond de dekkingen, meer bepaald rond de vraag of de verzekering enkel natuurrampen dekt en of bepaalde percelen uitgesloten moeten worden. Mijnheer Schreuder, zijn dat legitieme

opmerkingen waarmee we rekening moeten houden bij de ontwikkeling van een dergelijk product?

Jan Bertels: Ik heb een aantal gelijkaardige vragen, maar zal proberen er een andere insteek aan te geven.

Mijnheer Schreuder, ik heb begrepen dat Verenigde Hagel een coöperatieve agrarische verzekeraar is voor verzekeringsmaatschappijen. Uit wie bestaat die coöperatie? Zijn dat alleen landbouwers? De vraag is wie het risico dekt als de coöperatie meer uitkeert dan ze via premies binnenhaalt, zoals in 2018 het geval was. Wij zijn in principe voorstander van coöperaties, maar die moeten natuurlijk wel leefbaar en duurzaam zijn.

Jullie bieden die brede weersverzekering sinds 2010 aan en kenden een relatief trage opstart. Pas na vijf jaar is het aantal aangeslotenen beginnen te stijgen. Is een overgangperiode van vijf jaar een noodzakelijke voorwaarde?

Ik heb ook nog een derde vraag, die enigszins aansluit bij de opmerking van de heer Desmet rond de terughoudendheid die leeft bij verzekeraars van Assuralia. U sprak over de tegemoetkoming tot 65 procent, gedragen door Europa en Nederland, en het eigen risico van 30 procent. U hebt echter niet gezegd of die tegemoetkoming beperkt is in tijd, terwijl dat element wel in het voorstel van decreet zou komen.

Het is evident dat we in het kader van correct en duurzaam parlementair werk zicht zouden krijgen op het ontwerp van uitvoeringsbesluit waarover er volgens de indieners een akkoord is binnen de Vlaamse Regering. Wij, noch de verzekeraars, hebben dat ontwerp echter al kunnen inkijken. Dat is nochtans een essentieel element om na te gaan of dit voorstel van decreet, dat wij genegen zijn, ook werkbaar kan zijn in de praktijk.

Herman De Croo: Ik zou de heer Schreuder, die heel wat ervaring ter zake heeft, een aantal vragen willen stellen.

Wat is de gemiddelde premie die landbouwers moeten betalen? Hangt die af van de teelten of de oppervlakte? Ik ben bijvoorbeeld teler van laagstamfruit, dat veel kwetsbaarder is voor hagel dan bieten of tarwe. Verhoogt de premie ook als het risico zich herhaalt? Waar hangt het uitbetalingspercentage van af? Wordt dat bepaald op basis van de opbrengst of de globale kost? Opbrengst en kosten zijn immers twee afzonderlijke zaken.

Mijnheer Desmet, het enthousiasme druipt niet van uw exposé af. Gaan jullie iets doen om die verzekering mee aan de man te brengen? Assuralia is de koepelorganisatie van de verzekeringsmaatschappijen, die weliswaar niet graag risico's nemen, maar wel de mensen verzekeren die de risico's nemen. Het zou goed zijn om te weten wat Assuralia overweegt te doen.

Wat verwacht u van de overheid? Moeten wij transparante informatie kunnen geven aan de landbouwer? Is er een minimum van aangesloten landbouwers nodig om te kunnen starten? Doet de SALV mee met het aanmoedigen en overtuigen dat hoe ruimer de basis van verzekerden is, hoe makkelijker het is om dat via een premiesysteem uit te betalen?

Ik ben toch een beetje bezorgd over het gebrek aan enthousiasme bij Assuralia. Misschien moet u nog overtuigd worden door de ervaring van anderen.

Jos De Meyer, commissievoorzitter: Mijnheer Schreuder, begrijp ik juist dat de Vlaamse markt u eventueel ook interesseert op het vlak van weersverzekering?

6. Antwoorden van SALV, Assuralia en Verenigde Hagel

Koen Carels: Misschien kan ik even verduidelijken dat wij veel adviezen geven en veel om advies gevraagd worden. In 2018 waren dat ongeveer 25 adviezen op jaarbasis. Dat zal ook blijken uit ons jaarverslag, waarvan u allen ook een exemplaar toegestuurd krijgt, conform onze decretale opdracht.

Soms doen we ook zaken op eigen initiatief, in functie van onze capaciteit. We hebben ons standpunt rond het Rampenfonds wat kunnen verduidelijken via het advies over het programmadecreet. We vonden de snelheid waarmee we dat binnen de SALV moesten doen wel wat jammer, omdat het een spoedadvies betrof.

Jan Schreuder: Op dit moment heeft minder dan 10 procent van de professionele landbouwers een brede weersverzekering. Dit heeft een aantal oorzaken: risicoperceptie van de ondernemers, maar ook assurantiebelasting waar reeds eerder werd naar verwezen. In Nederland was die 21 procent. Die assurantiebelasting geldt ook voor de subsidie. Veel telers vonden dat niet eerlijk, en wij ook niet. We hebben er jaren voor moeten vechten om die nu voor het komende jaar naar nul procent te krijgen. De premie is dus een belangrijke oorzaak van het beperkte aantal verzekerden, maar niet de enige. We kunnen een keer op een goede manier starten, en een goede manier is, zoals het in veel andere landen gebeurt, om het risico over te laten gaan van de overheid, van Vlaanderen, naar de private sector. Het allerbelangrijkste is dat ook de overheid alle moeite doet om het risico maximaal te ondersteunen, anders gaat het geen succes worden. Veel telers vinden het onterecht dat, als het risico naar de sector gaat – ook naar ons, als coöperatie – er nog 9,25 procent assurantiebelasting op zit. Assurantietaks en risicoperceptie zijn de twee belangrijkste zaken waarom niet alle telers een brede weersverzekering hebben afgesloten.

De EU legt een drempel op van 30 procent eigen risico. Haal je die drempel, dan volgt er een volledige uitkering tot aan nul. Heb je bijvoorbeeld 31 procent schade, dan krijg je 31 procent uitgekeerd. Praten we over een eigen risico, dan wordt bij 31 procent schade slechts 1 procent uitgekeerd. Dat is het verschil. Maar die 30 procent is een voorwaarde vanuit de EU om voor de maximale tegemoetkoming in aanmerking te komen.

Ons marktaandeel is 55 procent van alle deelnemers met een brede weersverzekering in Nederland.

Wat gebeurt er met telers die niet verzekerd zijn en wel schade hebben? Dat risico is dan voor henzelf. De telers moeten dus zelf nadenken over de risico's. Ze moeten zich daarvan ook bewust zijn, anders gaan ze niet overstappen. Ze moeten zelf een actief risicomanagement voeren. Dat doen ze ook, alleen nog niet met de gewassen. Alle andere dingen op het bedrijf, de gebouwen, de machines, zijn allemaal verzekerd. Voor de gewassen was het zo dat men niets moest betalen, en als er grote schade was, kwam er een schadevergoeding. Dat moet ook bij de telers veranderen. We zitten nu in een andere tijd, en dat gebeurt ook in de rest van Europa.

Als de coöperatie winst maakt, gaat die terug naar de leden. De raad van commissarissen bepaalt wat er gebeurt met de winst. De laatste jaren was er elk jaar wel ergens in Europa een calamiteit. We hebben echt met een varkenscyclus te maken – jaren met meer schade en jaren met minder schade –, en door die risicospreiding binnen Europa kunnen we tegen lage kosten in deze nichemarkt een goede dekking aanbieden.

Waarom was er zo'n lange aanlooptijd? De opstart heeft best veel overleg gekost, en er waren de eerste jaren ook wel een aantal kinderziektes. Het voordeel in Vlaanderen is nu dat die kinderziektes er in Nederland bijna uitgegaan zijn, en dat je meteen een product kunt overnemen zoals de telers het graag willen. Dat is belangrijk voor de acceptatie door de telers.

Er was een vraag over het uitsluiten van percelen. Verzekeren betekent risico's nemen die je vooraf niet kunt voorspellen. We hebben een aantal praktische voorwaarden, die wij samen met onze leden opstellen. Als een teler een laaggelegen perceel grond huurt dat eigenlijk alleen bestemd is voor grasland – en waar dus geen akkergewassen horen – dan kan dat een jaar goed gaan. We documenteren dat. Maar als daar jaar na jaar zware schade wordt vastgesteld, dan kunnen we daar niet in tussenkomen. Dat kan evenmin als men bijvoorbeeld in uiterwaarden van een rivier aardappelen gaat telen. Die horen daar niet thuis. Dat is niet eerlijk ten opzichte van de andere leden. We organiseren elk jaar onze ledenbijeenkomst – alle leden zijn daar van harte welkom – en we houden de kerk altijd in het midden. Andere telers betalen mee voor de schade die enkele telers oplopen. Een voor allen, allen voor een. Daar staan wij voor. Telers verzekeren telers.

Wij bestaan bijna tweehonderd jaar, en we zijn begonnen met de hagelverzekering. In de laatste jaren kwam daar de brede weersverzekering bij. Voor een onderlinge verzekeraar is de herverzekering het allerbelangrijkste. Voordat we op 1 januari beginnen met het verzekeren van gewassen, hebben we onze herverzekering al op orde. Dat is onze basis, en elk lid mag ook verwachten dat we dat goed voor elkaar hebben. We hebben een sterke solvabiliteit die u op onze website kunt terugvinden. We maken dat openbaar want vinden dat heel belangrijk voor onze leden.

We garanderen dat wij de schade te allen tijde op een nette en snelle manier kunnen uitkeren, wat er ook gebeurt. Voordat een teler oogst, weet hij ook hoeveel uitkering hij van ons zal krijgen. We laten een teler geen maanden wachten. We willen zo snel mogelijk uitkeren, want de teler heeft liquiditeit nodig.

Wat zijn de verwachtingen rond het tijdstip van de tegemoetkomingen? In Nederland is die gebonden aan het GLB. Wij werken volgens dezelfde periodes. Het ziet ernaar uit dat deze periode iets langer gaat worden, en wij gaan daarin mee. Als er een nieuwe periode begint, dan maken we een inschatting. Ik hoorde van Eurocommissaris Phil Hogan dat er nog meer wordt geïnvesteerd in risicomangement voor de telers. Daarbij is een brede weersverzekering een heel belangrijk item.

De premie is onder meer afhankelijk van het gewas. Een graangewas heeft andere risico's dan fruit, dat lijkt me duidelijk. Maar je moet ook kijken wat de weerrisico's zijn voor elk gewas. We onderscheiden negen weerrisico's, en we hebben voor elk weerrisico, voor elk gewas in elke gemeente een premie. Dat wordt in een matrix omgezet, en zo komen we uit bij een bepaalde premie. Wat kost dat dan concreet? De kost voor een hectare graan is bijvoorbeeld 15 euro, maar dat bedrag is ook afhankelijk van de verzekerde waarde. Een hectare fruit – appels bijvoorbeeld – kost dan weer 500 euro. Ik wil maar even het verschil aangeven. De telers zijn zich daar ook van bewust, zij kennen de risico's.

De uitkering hangt af van de verzekerde waarde die de teler elk voorjaar opgeeft. De teler bepaalt in het voorjaar zelf zijn premie, door middel van zijn verzekerde waarde. Zo bepaalt hij ook zijn uitkering bij schade. We kijken dus niet naar marktprijzen. Een collega vroeg zich af of we naar de veldopbrengst of naar de marktprijzen kijken. Wij vinden het eerlijker om naar de opbrengst te kijken. Stel je voor dat de ene boer een contract heeft, terwijl de andere boer zijn producten

vrij verhandelt. Door de grote droogte stijgen de prijzen. De boer met een contract zal dan wel een uitkering krijgen, terwijl de andere boer, die heel veel veldopbrengstschade heeft, geen uitkering krijgt – ook al heeft hij zijn premie betaald. Dat vinden wij niet eerlijk, en daarom kijken wij naar de opbrengst. We doen dat zo in heel Europa en maken daar geen onderscheid in. We vinden dat de eerlijkste manier van werken.

De verwachtingen die wij hebben ten opzichte van de overheid – ik spreek ook namens de telers – vindt u terug in het lijstje 'aandachtspunten' van de powerpointpresentatie. Let daarbij zeker op de verzekeringstaks. Er is een budget beschikbaar, en dat is belangrijk. Het is belangrijk dat er duidelijkheid is voor de telers. Zij houden ervan dat het administratieve luik eenvoudig en praktisch is, en dat alles zo veel mogelijk digitaal gebeurt. Het is ook belangrijk dat er een maximale ondersteuning is vanuit de boerenorganisaties, zowel Boerenbond als ABS. Iedereen moet aangeven dat hij dit belangrijk vindt.

Een andere mogelijkheid – dat gebeurt ook in Nederland – is dat de subsidie wordt verrekend met de verzekeraar. Een teler betaalt dan alleen een nettopremie. Hij moet niet eerst de subsidie voorschieten om het dan later opnieuw te ontvangen. Als coöperatie wachten wij op de tegemoetkoming vanuit de overheid. Een teler in Nederland betaalt de premie pas op 15 oktober van elk jaar. Hij heeft dekking vanaf 1 januari, maar hij betaalt pas in oktober. Dat is bij geen enkele andere verzekering zo. Je betaalt meestal vanaf 1 januari. Bij ons betaal je in oktober, en wij wachten in december op de tegemoetkoming van de overheid. Zo maken we het aantrekkelijk voor de leden. Want iedereen heeft er belang bij dat er veel telers in het systeem instappen.

Bernard Desmet: Er werd ons gevraagd wanneer we de laatste keer overleg gehad hebben met de overheid. Dat was in 2017. Toen werd ons het volgende besluit bekendgemaakt: besluit van de Vlaamse Regering betreffende de premiesubsidie voor de brede weersverzekering in de landbouwsector met toepassing van het Vlaams programma voor plattelandsontwikkeling van de periode 2014-2020. Dat is wat werd voorgelegd aan ons, maar ook aan de vertegenwoordigers van de landbouwsector. Zoals ik daarstraks al zei, is dat een soort lastenboek waaraan voldaan moet worden om producten op de markt te brengen die kunnen genieten van een premiesubsidie. Er was gezegd dat er voor 50 procent in een premie gesubsidieerd zou worden. Dat is de laatste keer dat we contact hadden. We hebben daarover onze opmerkingen gegeven, maar achteraf hebben er geen nieuws meer over gehoord.

Er was ook een vraag over die 100 miljoen euro als totale uitkering van alle verzekeraars gedurende een jaar voor schade aan teelten door ongunstige weersomstandigheden. U hebt voorbeelden gehoord van premies die betaald zouden worden of kunnen worden. In feite moet die 100 miljoen euro met die premies betaald worden, want er bestaan geen mirakels. De inkomsten, dat zijn de premies, en de uitgaven zijn de schadegevallen die uitbetaald moeten worden. We hebben dus, ruw bekeken, het aantal landbouwers, het gemiddeld aantal hectare per landbouwer en een premie die betaald zou kunnen worden per hectare om de opbrengst in te dekken. Dan zit men aan een bedrag aan premies dat volgens ons niet te relateren is aan een schadeomvang van 100 miljoen euro op een jaar. We zitten hier met een onevenwicht tussen de inkomsten van de verzekeraars om de schade te kunnen dekken en de stop loss van 100 miljoen euro, die volgens ons heel hoog ligt. Maar dat zou uiteraard nauwkeuriger bekeken moeten worden.

Er was ook een vraag over de spreiding. Iemand sprak van herverzekering. Verzekeraars gaan inderdaad op veilig spelen door op een bepaald moment de risico's die ze nemen te herverzekeren. Maar het verhaal dat ik eerder vertelde,

met alle voorwaarden waaraan beantwoord moet worden, geldt ook voor de herverzekeraars. De herverzekeraar is eigenlijk ook een verzekeraar en hij zal dus ook nagaan wat de risico's zijn en of hij voldoende draagvlak heeft. Al die punten, die voorwaarden, die ik daarstraks opgesomd heb, gelden ook voor de herverzekeraar. Een manier om het engagement van de verzekeraars toch enigszins te beperken, is de stop loss, waarbij de overheid op een bepaald moment zegt: vanaf nu nemen wij de schade voor onze rekening na de tussenkomst van de verzekeraar en zijn herverzekeraar.

Dan was er de vraag van de heer De Croo of we die brede weersverzekering nu gaan pushen of niet. Eigenlijk zijn wij hier als beroepsvereniging slecht voor geplaatst. Wij proberen met de overheid en de andere gesprekspartners rond de tafel te zitten en na te gaan welke omstandigheden vervuld moeten worden opdat het een toegankelijke markt is. Het is dus afhankelijk van alle voorwaarden die vervuld moeten worden en ook van de risicoanalyse die uitgevoerd moet worden door de verzekeraars. De verzekeraars moeten uit de hele analyse kunnen concluderen dat zo'n verzekering leefbaar is. Het is dus geen kwestie van pushen of niet pushen. Het is een kwestie van een dialoog die we moeten voeren met de overheid om ervoor te zorgen dat het een verhaal is dat een toekomst heeft.

Jos De Meyer, commissievoorzitter: Dank u wel voor de interessante antwoorden.

De heer Schreuder heeft mijn vraag niet beantwoord of Vereenigte Hagel ook geïnteresseerd is in de Vlaamse markt, maar heeft me gezegd dat het antwoord bevestigend is.

Collega's, er zijn nog vele vragen. Excuseer ons voor het beperkte tijdsbestek, maar we wisten dat we ons moesten beperken tot een uur. Dank u wel voor uw aanwezigheid. Speciaal dank aan Koen Carels, Jan Schreuder en Bernard Desmet voor hun interessante toelichting en het beantwoorden van de vragen.

Jos DE MEYER,
voorzitter

Herman DE CROO
Bart CARON,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ABS	Algemeen Boerensyndicaat
Benelux	België, Nederland, Luxemburg
EU	Europese Unie
GLB	gemeenschappelijk landbouwbeleid
Minaraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
ngo	niet-gouvernementele organisatie
SALV	Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen